

Ⓔ Averz

Na líci zberateľskej euromince je vyobrazená Rotunda svätého Juraja v kompozícií s autografom gotickej listiny, ktorou kráľ Albrecht I. potvrdzuje Skalici staršie výsady mesta. V spodnej časti mincového poľa je štátny znak Slovenskej republiky. V hornej časti mincového poľa je v opise názov štátu SLOVENSKO, letopočet 2022 a značka Mincovne Kremnica, štátny podnik, ktorú tvorí skratka MK umiestnená medzi dvoma razídlami. Pod názvom štátu je v dvoch riadkoch nominálna hodnota 10 EURO.

Ⓔ Reverz

Na rube zberateľskej euromince je silueta dobovej podoby mesta Skalica doplnená o historickú pečať mesta. V hornej časti je v opise nápis SLOBODNÉ KRÁLOVSKÉ MESTO. V ľavej spodnej časti mincového poľa je názov mesta SKALICA a pod ním letopočet 1372. Štylizované iniciálky autora zberateľskej euromince Mgr. art. Petra Valacha sú v pravej spodnej časti.

Ⓔ Údaje o minci

Nominálna hodnota:	10 eur
Materiál:	Ag 900/1000, Cu 100/1000
Hmotnosť:	18 g
Priemer:	34 mm
Hrana:	• SKALICA – SLOBODNÉ KRÁLOVSKÉ MESTO – 1372
Náklad:	limitovaný, maximálne 11 000 ks v bežnom a proof vyhotovení
Autor návrhu:	Mgr. art. Peter Valach
Rytec:	Dalibor Schmidt
Výrobca:	Mincovňa Kremnica, š. p.

Vydala: © Národná banka Slovenska, august 2022

Text: Ing. arch. Ľubica Pinčíková

Foto: Archív Záhorského múzea v Skalici, Shutterstock,
Wikimedia (Palickap, Doronenko),
Ing. arch. Ľubica Pinčíková

[www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/
eurove-mince/zberatske](http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatske)

www.nbs.sk

**Povýšenie Skalice
na slobodné kráľovské mesto
650. výročie**

STRIEBORNÁ ZBERATEĽSKÁ EUROMINCA

Skalica sa nachádza na hraniciach s Českom, v Chvojnickej doline ohraničenej z juhu Chvojnickou pahorkatinou a zo severu povodím rieky Moravy. Územie mesta bolo osídlené už od mladšej doby kamennej. Prvá písomná zmienka o existencii Skalice pochádza z roku 1217 z donačnej listiny kráľa Ondreja II., kedy sa spomína pod menom Zakolcha. Nad mestom ale už skôr existovalo hradisko, ktorého jedinú dochovanou stavbou je spodná časť Rotundy sv. Juraja.

Významná strategická poloha mesta na západnej hranici Uhorského kráľovstva v blízkosti obchodných ciest a potreba posilnenia obrany štátu bola dôvodom, prečo sa uhorský kráľ Ľudovít I. rozhodol priradiť Skalicu medzi privilegované slobodné kráľovské mestá. Urobil to donačnou listinou datovanou 6. októbra 1372 a vydanou v Trnave.

Rotunda sv. Juraja

Pozostatky servernej brány

Hoci sa originál tejto listiny nezachoval a poznáme ju len z prepisu, dodnes vidno, že mala zásadný dejinný význam pre ďalší vývoj mesta. Skalica dostala právo i povinnosť opevniť sa hradbami. Obyvateľstvo bolo oslobodené od platenia daní a iných poplatkov až do ukončenia ich výstavby. Tovar Skaličanov bol oslobodený od tridsiatku a mýta v celom kráľovstve. Mestu bolo udelené právo usporadúvať týždenné a výročné trhy. Vďaka tomu, a neskorším privilegiám od Žigmunda Luxemburského a jeho nasledovníkov, sa Skalica stala významným strediskom hospodárskeho, kultúrneho a duchovného života.

Mestské opevnenie v čase husitských vojen už stálo. Rotunda sv. Juraja bola jeho súčasťou. Duchovný a spoločenský život mesta od začiatku 15. storočia ovplyvňovalo niekoľko cirkevných rádov. Tieto rády, okrem šírenia kresťanskej viery, napomáhali rozvoju kultúry a vzdelanosti. Zložitá a pohnutá história mesta v 16. storočí, ako aj požiare na začiatku 17. storočia, vyústili do obnov budov v renesančnom a následne v barokovom štýle. V 17. storočí patrila Skalica medzi najvýznamnejšie kráľovské mestá.

Vzniklo tu i množstvo remesiel, zakladali sa cechy a prekvital čulý obchod. Významné bolo skalické súkenníctvo, intenzívne sa rozvíjalo aj vinohradníctvo.

Historické jadro Skalice má dodnes zachovaný charakter stredovekého mesta. Trojuholníkové námestie, zachované dvoj až trojpodlažné domy v strede, prízemné domy a stodoly v jeho prilahlých častiach. Opevnenia sú takmer po celom obvode. Uličné interiéry sú dôkazom prítomnosti bohatého mestského patriciátu od počiatkov vzniku mesta, postupného príchodu cirkevného kléru a prítomnosti remeselníkov a vinohradníkov.

Mesto Skalica bolo pre svoje zachované pamiatkové hodnoty v roku 1990 vyhlásené za pamiatkovú zónu.

Jezuitský kostol sv. Františka Xaverského